

LitLab Leesclub

Leesclub 150: Utopie & dystopie

Gebied 19 van Esther Gerritsen

Spelregels

In deze leesclub discussieer je met een groepje van 4 tot 6 lezers over *Gebied 19* van Esther Gerritsen. Je doet dat aan de hand van kaartjes met vragen over de tekst. De leesclub begint met een korte inleiding, die een van de spelers voorleest. Daarna volgen 4 rondes:

1. Ronde 1 bestaat uit 5 quizvragen over de tekst. Een van de spelers leest de vragen voor en alle spelers (inclusief voorlezer) schrijven hun antwoorden op een blaadje. Na het omdraaien van de laatste vraag verschijnen de juiste antwoorden in beeld. Daarna berekent iedereen zijn score.
2. Ronde 2 is een algemeen vragenrondje over de tekst: de spelers benoemen om de beurt wat ze onduidelijk vonden en proberen samen een antwoord te vinden. Als de grootste onduidelijkheden opgelost zijn, begint ronde 3.
3. Degene met de meeste goede antwoorden op de quizvragen mag als eerste een kaartje van de discussievragen omdraaien van een stapel naar keuze. Hij of zij geeft antwoord op de vraag, waarna de rest mag reageren. Vervolgens kiezen de overige spelers om de beurt een kaartje van een van beide stapels. Als een discussievraag herhaalt wat eerder in het gesprek al aan bod gekomen is, mag de speler die aan de beurt is een volgende kaart omdraaien. Dit gaat zo door totdat alle kaartjes omgedraaid zijn.
4. Aan het einde van de discussie komen de spelers samen tot een oordeel over de tekst. In ronde 4 geven ze een oordeel uitgedrukt in sterren en motiveren zij hun keuze.

Deze leesclub werd ontwikkeld door Carolien Klarenbeek-Wuijster, in samenwerking met de redactie van LitLab, een digitaal laboratorium voor literatuuronderzoek op de middelbare school. Ga voor meer lesmateriaal naar www.litlab.nl. Een docentenhandleiding en een didactische verantwoording van deze werkvorm zijn beschikbaar via www.litlab.nl/docenten.

Deze leesclub is gratis beschikbaar onder de Creative Commons licentie 'Naamsvermelding-NietCommercieel-GelijkDelen 4.0 Internationaal'.

Inleiding

‘Op een veel te stille zondagochtend vond hij zijn zoon aan de keukentafel met een boek.

‘Wat lees je?’

‘Poëzie’

‘Jongen,’ zei hij, ‘moet jij je niet eens afvragen waarom ze jullie met fictie overvoeren?’

‘Nee,’ zei Parker, ‘dat doen we niet meer, overal iets achter zoeken, waarheid is niet te vinden, je bent te laat met nadenken. Dat deden ze vroeger.’ (p. 285)

Kan technologie ervoor zorgen dat we in de toekomst niet meer hoeven na te denken, omdat de waarheid niet (meer) te vinden is? Kun je gelukkig zijn zonder kennis? In de roman *Gebied 19* van Esther Gerritsen gaat thrillerschrijver Tomas Boom op zoek naar verklaringen waarom de helft van de bevolking van de ene op de andere dag is verplaatst naar planeet TOI-700d. Zijn vrouw, zoon en moeder zijn verplaatst. Alleen hond Toto is bij hem achtergebleven. Tomas gelooft niet in de twee planeten, omdat hij er geen logische verklaring voor kan vinden. Tomas wil niets liever dan bij zijn familie zijn en komt uiteindelijk terecht op de nieuwe planeet. De nieuwe regering doet er alles aan om Tomas tevreden te houden, maar Tomas voelt zich ongelukkig, springt van een dak en verschijnt weer op aarde... met zijn vrouw, zoon en hond. Is hij nu wel gelukkig?

Deze roman laat jou nadenken over de invloed van technologie op het kritisch denken van de mens, over de betrouwbaarheid van je waarnemingen en over de rol van literatuur in de maatschappij. In deze leesclub gaan jullie over deze thema's in discussie.

Ronde 1: Quiz

Draai de 5 kaartjes met quizvragen een voor een om en noteer allemaal het antwoord op een blaadje.

Ronde 2: Vragenrondje

Wat vond je onduidelijk in *Gebied 19*, wat begreep je niet zo goed? Formuleer om de beurt een vraag over de tekst en probeer samen tot een antwoord te komen.

Ronde 3: Discussievragen

De speler met de meeste goede antwoorden op de quizvragen mag als eerste een kaartje omdraaien van een van de twee stapels met discussievragen.

Ronde 4: Oordeel

Geef *Gebied 19* samen een waardering uitgedrukt in sterren. Beargumenteer vervolgens jullie keuze. Wat vonden jullie goed en wat juist minder goed? Heeft de discussie jullie individuele oordeel veranderd, en zo ja, hoe? Probeer voorbeelden en argumenten te halen uit jullie reacties op de discussievragen.

Quizvraag 1

In welke stad speelt het verhaal zich af?

LitLab

Quizvraag 2

Wat is de titel van het boek dat Tomas heeft geschreven?

LitLab

Quizvraag 3

Hoe heet de prijs die Tomas ontvangt?

- A. De Gelukkige Griffel
- B. De Fictie Beker
- C. De Aangename Trofee
- D. De Goede Afloop

LitLab

Quizvraag 4

Wat voor soort medicijnen slikt Tomas?

LitLab

Quizvraag 5

Wat is gebied 19?

LitLab

Antwoorden

1. Amsterdam
2. *Trompet de la Mort*
3. C. De Aangename Trofee.
4. Antidepressiva
5. Gebied 19 is het gebied in de hersenen waar de waarneming binnenkomt.

LitLab

Feest der herkenning? 1/8

Als Tomas wakker wordt na zijn trouwdag komt hij erachter dat zijn vrouw en zijn zoon verplaatst zijn naar een andere planeet. Hoe zou jij je voelen als jou dit plotseling overkwam?

Feest der herkenning? 2/8

Tomas had niet in de gaten dat er een nieuwe planeet was gevonden en dat er plannen waren om mensen hier naartoe te verplaatsen. Houd jij het nieuws bij, en waarom (niet)? Kun jij je voorstellen dat Tomas zulk groot nieuws helemaal niet meegekregen heeft?

Feest der herkenning? 3/8

Tomas krijgt vaak te horen dat hij erop moet vertrouwen dat mensen de waarheid spreken. Vertrouw jij mensen op wat ze zeggen? Neem jij snel iets voor waarheid aan? Leg je antwoord uit.

Feest der herkenning? 4/8

Een belangrijk motief is 'geloof wat je ziet'. Tomas, daarentegen, gelooft pas iets als hij een logische verklaring heeft gevonden. Alleen zijn eigen waarneming is niet genoeg. Heb jij dat ook? Geloof jij wel eens iets wat je niet kunt verklaren? Zo ja, wat? Zo nee, waarom niet?

Feest der herkenning? 5/8

Tomas wil verklaringen voor wat hij ziet. Hij gelooft in de wetten van de logica. In welke situaties wordt jouw geloof in wat je ziet op de proef gesteld? Hoe stel jij in die situaties vast wat waar is en wat niet?

Feest der herkenning? 6/8

De geschiedenis wordt op Planeet TOI-700d afgeschaft omdat mensen toch niet leren van de geschiedenis. Ben jij het met die stelling eens? Vind jij dat we wel of niet leren van de geschiedenis? Onderbouw je antwoord met een voorbeeld.

Feest der herkenning? 7/8

Suzanne voelt zich niet gelukkig en laat op Planeet TOI-700d haar gebied 19 resetten, waardoor ze niets meer voelt bij (nare) herinneringen. Begrijp jij haar keuze?

Feest der herkenning? 8/8

Parker haat Tomas als ze terug op aarde zijn, omdat zijn vader niet gewoon tevreden kon zijn op planeet TOI-700d. Waar zou jij het liefst leven? Op de oude of de nieuwe planeet?

Feest der
herkenning? 3/8

Feest der
herkenning? 2/8

Feest der
herkenning? 1/8

Feest der
herkenning? 6/8

Feest der
herkenning? 5/8

Feest der
herkenning? 4/8

Feest der
herkenning? 8/8

Feest der
herkenning? 7/8

Stof tot nadenken? 1/8

Op Planeet TOI-700d is internet een virtueel museum geworden en is de mobiele telefoon bij wijze van experiment afgeschaft. Wat wil de overheid hiermee bereiken, denk je?

Stof tot nadenken? 2/8

Tomas wint op Planeet TOI 700d een literaire oeuverprijs en een staatsinkomen zodat hij een ideaal leven leidt en gelukkig zal zijn. Waarom maakt Tomas dit niet gelukkig?

Stof tot nadenken? 3/8

Op Planeet TOI-700d lezen kinderen op school alleen nog maar fictie. Non-fictie wordt niet gestimuleerd. Er wordt zelfs een extra belasting geheven: de non-fictietaks. Waarom is literatuur zo belangrijk op Planeet TOI-700d?

Stof tot nadenken? 4/8

Uit de Bijbel kennen we het verhaal over de 'ongelovige Thomas'. Thomas was een apostel die niet wilde geloven dat Jezus uit de dood was opgestaan. Denk je dat Tomas in *Gebied 19* een verwijzing naar deze ongelovige Thomas is? Waarom wel of niet?

Stof tot nadenken? 5/8

Onwetendheid is in dit verhaal een belangrijk motief. Tomas benijdt zijn zoon Parker 'die van niets wist en van niets leek te willen weten' (p. 223). Wat zou Parker *wel* moeten weten volgens Tomas? En waarom vindt Tomas dat zo belangrijk?

Stof tot nadenken? 6/8

De hypothese van Suzanne over de verplaatsing is dat 'ze' niet streven naar vooruitgang, en daarom het lerend vermogen van mensen willen remmen, want 'Iedereen weet wat vooruitgang met de aarde heeft gedaan' (p. 117). Wat denk je dat Suzanne met deze opmerking bedoelt? Ben je het met haar eens?

Stof tot nadenken? 7/8

Lees het citaat uit de inleiding nog eens. Op Planeet TOI-700d wordt minder kritisch nagedacht, omdat waarheid toch niet te vinden is. Ook Suzanne wordt gelukkiger als ze niet meer overal wat achter zoekt. Is kritisch nadenken volgens dit verhaal dus iets negatiefs, of iets positiefs? Waarom?

Stof tot nadenken? 8/8

Gebied 19 kun je zien als een toekomstroman waarin een alternatieve samenleving wordt voorgeschoteld. In een utopie wordt de wereld beter en in een dystopie slechter. Gebied 19 beschrijft twee werelden. Welke planeet is volgens dit verhaal nu te verkiezen boven de andere? Waaruit blijkt dat volgens jou?

Stof tot
nadenken? 3/8

Stof tot
nadenken? 2/8

Stof tot
nadenken? 1/8

Stof tot
nadenken? 6/8

Stof tot
nadenken? 5/8

Stof tot
nadenken? 4/8

Stof tot
nadenken? 8/8

Stof tot
nadenken? 7/8